

De oorlog in Oekraïne

ZELFVOORZIENENDHEID EU OPNIEUW ONDER DE AANDACHT

De oorlog in Oekraïne houdt de wereld in zijn greep. Wat zijn de gevolgen voor de voedselvoorziening in Europa? En hoe gaan de gewasbeschermingsbedrijven om met deze situatie?

‘Blijven leveren aan Oekraïense telers’

“Als het gaat om de levering van gewasbeschermingsmiddelen aan Oekraïne, Rusland en Belarus steunt Nefyto het standpunt van onze koepelorganisatie CropLife Europe”, zegt Nefyto-voorzitter Meerten Smit. “CropLife Europe schaart zich achter de door de EU afgesproken sancties en werkt daar volledig aan mee. Daarnaast spannen de gewasbeschermingsbedrijven zich in om de Oekraïense telers van de producten te voorzien die zij nodig hebben.”

En als het gaat om levering van gewasbeschermingsmiddelen aan telers in Rusland en Belarus? “Uit solidariteit met de bevolking daar gaan deze leveringen door. Het is niet humaan om, door niet te leveren, bij te dragen aan een voedselprobleem in deze landen.”

Meerten Smit, voorzitter Nefyto

Voedselvoorziening en Nederlandse landbouw

Minister Staghouter van LNV heeft op 10 maart de Tweede Kamer met een brief geïnformeerd over de gevolgen van de oorlog in Oekraïne op de voedselveiligheid en voedselzekerheid in Nederland en Europa. Daarin stelt hij dat de Nederlandse voedselvoorziening (sterk verweven met die van Europa) robuust is. We zijn niet afhankelijk van de graanproductie van Oekraïne en Rusland. Maar als het gaat om de import van energie, veevoer (zoals maïs), soja, oliehoudende zaden en zonnebloemolie, leunen we sterk op deze regio. Daarvoor moet (al dan niet tijdelijk)

aanvoer uit andere regio's worden gezocht. De minister baseert zich hierbij op een recente impact analyse uitgevoerd door Wageningen Economic Research.

“De gevolgen voor de Nederlandse landbouw zijn nu al merkbaar”, zegt Meerten Smit. “Energie was al duurder geworden en dit is door de oorlog versterkt. Met name daarvoor is kunstmest sterk in prijs gestegen. Zo ook diesel, zaaizaad, gewasbeschermingsmiddelen en (de grondstoffen voor) veevoer. Dat zal effect hebben op de voedselprijzen.”

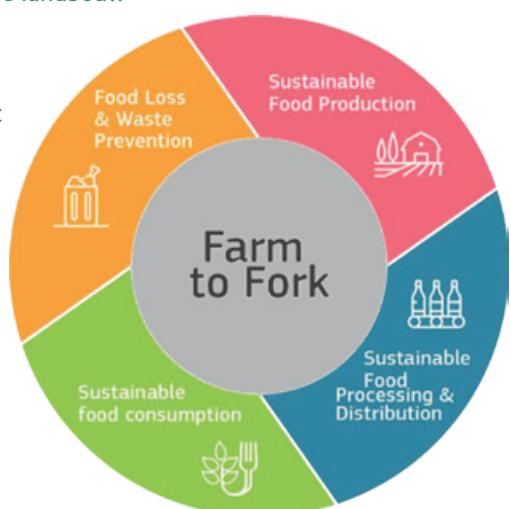
Importtoleranties opnieuw bekijken

Als we landbouwproducten (voor humane consumptie en veevoer) uit andere landen moeten importeren, dient zich een ander probleem aan, merkt Meerten Smit op. “Dat betreft de residuen van gewasbeschermingsmiddelen die hier geen toelating hebben. Voor een deel van deze middelen zijn op Europees niveau importtoleranties (residuenormen) vastgesteld, om ze wel te

kunnen importeren. Ook kan de situatie zich voordoen dat er geen importtoleranties zijn vastgelegd en dan geldt de detectiegrens als norm. De oorlog in Oekraïne kan aanleiding zijn om nog eens goed naar importtoleranties te kijken. Om zo, op een uiteraard verantwoorde manier, handelsbelemmeringen weg te nemen en veilig voedsel beschikbaar te maken voor de regio.”

Farm to Fork

Door de oorlog in Oekraïne zijn er steeds meer geluiden, ook vanuit de politiek, dat Europa meer zelfvoorzienend zou moeten zijn als het gaat om voedsel. “En daarmee zou je de Europese Farm to Fork strategie tegen het licht moeten houden”, stelt Meerten Smit. “Meerdere impact analyses geven namelijk aan dat door Farm to Fork de voedselproductie in Europa significant afneemt en wij meer afhankelijk worden van voedselimport. De Europese landbouw moet zeker een transitie maken naar meer duurzaamheid. Maar we moeten goed beseffen wat de gevolgen zijn als we Farm to Fork doorzetten zonder deze belangrijke nuance aan te brengen. De koers van Farm to Fork hoeft niet ‘op z’n kop’. Maar deze plannen komen wel in een ander licht te staan nu de oorlog in Oekraïne onze kwetsbaarheid laat zien ten aanzien van voedselzekerheid.”

Zorgen over collega's

Alle bij Nefyto aangesloten bedrijven zijn onderdeel van internationale concerns. “De mensen bij de Nefyto-bedrijven maken zich grote zorgen over de collega's en hun gezinnen in het oorlogsgebied”, zegt Meerten Smit. “Ik weet van meerdere bedrijven dat er actie is ondernomen om deze gezinnen in veiligheid te brengen.”

En in Rusland? “Daar zie je dat de bedrijven aangeven zich te houden aan de sancties en aan alle wettelijke voorschriften die van toepassing zijn.”

De Nederlandse graanhandel

Als vijfde productieland van graan wereldwijd is Oekraïne een belangrijk graanland. Caroline Emmen, directeur van de Koninklijke Vereniging Het Comité van Graanhandelaren: “Als het gaat om graan, zijn vooral baktarwe en maïs voor veevoer uit Oekraïne belangrijk voor onze handel.”

De oorlog noopt Nederlandse graanhandelaren deze producten elders te zoeken. “Maar dan lopen we soms tegen de strikte Europese wetgeving aan ten aanzien van residuen van gewasbeschermingsmiddelen. Voor bepaalde middelen die daar gebruikt worden, hebben we in de EU geen zogeheten importtoleranties vastgesteld. En dan geldt de detectiegrens als norm. Of onze eigen residuenormen (MRL's) zijn strenger dan de normen in die landen.”

Deze granen mag je dan niet importeren. “Wij hebben daarom aan het ministerie van LNV gevraagd om gebruik te maken van de uitzonderingsregel die de Europese Verordening voor gewasbeschermingsmiddelen aan lidstaten biedt voor noodsituaties. Uiteraard met de garantie van voedselveiligheid, dat staat buiten kijf. Onze Europese moederorganisatie Coceral probeert dit op Europees niveau af te stemmen, zodat er vrij verkeer voor deze granen ontstaat in Europa, zo lang dat nodig is.”

Het zou zomaar kunnen dat de tijd echt dringt voor het mogen toepassen van de uitzonderingsregel, benadrukt Caroline Emmen. “Want er is een reële kans dat andere landen, bijvoorbeeld China,

Caroline Emmen, directeur van de Koninklijke Vereniging Het Comité van Graanhandelaren

ons voor zijn met het aankopen van partijen elders in de wereld.”

De maïs uit Oekraïne is vooral bestemd voor veevoer. Deze sector kampt met sterk gestegen grondstofprijzen als gevolg van de oorlog. “De samenstelling van veevoer, onder meer het eiwitgehalte, luistert heel nauw. Ook hier ligt een lastige uitdaging om óf elders maïs vandaan te halen óf alternatieven te vinden.”

Tot slot merkt Caroline Emmen op: “Een deel van onze leden zijn internationale ondernemingen, met vestigingen en collega's in Oekraïne. We weten dat het merendeel van deze mensen zich in relatieve veiligheid bevindt. Maar of dat zo blijft, is onzeker. Dat is echt een zorg.”

Door Olivier de Matos

Olivier de Matos is sinds oktober 2021 directeur-generaal van CropLife Europe, de Europese koepelorganisatie van de gewasbeschermings-bedrijven.

Innovatie is de sleutel

Ik ben op een interessant moment gestart bij CropLife Europe. De Europese Green Deal heeft de transitie waarin wij ons als CropLife Europe bevinden namelijk versneld. Naast conventionele gewasbescherming is onze scope nu verbreed naar digitalisering, precisielandbouw, biotechnologie en biologische gewasbescherming.

Bij mijn aanstelling als directeur-generaal vond ik het belangrijk om te weten dat de sector positief aankijkt tegen de veranderingen in het regelgevend kader van de Europese Unie. Ik ben ervan overtuigd dat deze 'can do' mentaliteit, waarbij we juist denken in mogelijkheden, ons in staat stelt om tot geïntegreerde oplossingen te komen voor telers, en tegelijkertijd te voldoen aan de verwachtingen van de Europese samenleving en politiek. Waarbij de transitie naar een nog duurzamere voedselproductie centraal staat.

De sleutel om te komen tot deze nieuwe geïntegreerde oplossingen is innovatie. Denk daarbij aan nieuwe biologische gewasbeschermingsmiddelen gebaseerd op micro-organismen en geavanceerde technieken voor precisietoepassing. De impact van deze innovaties op ons dagelijks leven kan enorm zijn.

Het jaar 2022 biedt onze sector tal van kansen om een geïntegreerde aanpak gericht op innovatie te stimuleren. Met de herziening van de Richtlijn duurzaam gebruik van pesticiden (SUD) hebben we de kans om alle positieve ontwikkelingen in de sector onder de aandacht te brengen. In de huidige SUD wordt bijvoorbeeld geen aandacht besteed aan precisielandbouw en digitalisering. CropLife Europe vindt dat de herziening van de SUD een kans biedt om het regelgevend kader zo te wijzigen, dat het de toepassing van deze innovatieve nieuwe technieken en technologieën stimuleert en realiseert. Innovatieve technieken en technologieën zullen een belangrijke bijdrage leveren aan de uitdagingen waar we voor staan. Enerzijds op het gebied van voedselzekerheid, anderzijds ter bescherming van ons milieu, onze natuurlijke hulpbronnen en de biodiversiteit.

Ik ben van mening dat de SUD ook stakeholderinitiatieven, zoals het Digital Label Compliance (DLC) initiatief, waar Nefyto actief aan bijdraagt, moet stimuleren. Het DLC-initiatief beoogt de autoriteiten van de lidstaten en de Europese Commissie meer transparantie en vertrouwen te bieden in het feit dat de telers in Europa gewasbeschermingsmiddelen op een duurzame en verantwoorde wijze gebruiken. Daarnaast draagt het initiatief bij aan het realiseren van de Green Deal doelstellingen om de risico's en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te verminderen.

Een andere innovatie die in de herziene SUD aandacht zou moeten krijgen, is het gebruik van drones. Wij steunen de ambitie van de Europese Commissie om telers in staat te stellen drones te gebruiken, onder meer voor de toepassing van biologische en chemische gewasbeschermingsmiddelen onder bepaalde voorwaarden. Verder zijn wij er van overtuigd dat biologische gewasbeschermingsmiddelen een essentieel onderdeel zijn van IPM.

Als ik vooruitkijk, denk ik dat CropLife Europe als belangrijkste taak heeft om nieuwe innovaties op het gebied van gewasbescherming te koesteren en in te bedden. En daarmee de voedselproductie in Europa nog duurzamer te maken voor huidige én toekomstige generaties. Onze sector kan dit echter niet alleen. Om de transitie te bewerkstelligen, zullen we moeten samenwerken met Europese instellingen en andere belanghebbenden. Innovatie vergt investeringen en een gunstig investeringsklimaat. Innovatie vergt ook een veel kortere termijn voor wettelijke goedkeuring van innovaties dan nu het geval is.

Tot slot: ik verheug me zeer op de verdere samenwerking met Nefyto en met alle andere leden en partners in Europa, in dit spannende nieuwe tijdperk voor onze sector.

'Ons toelatingsstelsel is

INGRID BECKS OVER TOELATING EN DE ROL VAN HET CTGB

In januari dit jaar vond er een Rondetafelgesprek plaats in de Tweede Kamer rond gewasbescherming (zie pagina 4). Diverse onderwerpen die daar ter sprake kwamen, hadden betrekking op het toelatingsbeleid en de uitvoering daarvan. In een interview met Ingrid Becks, directeur/secretaris van het Ctgb, gaan we dieper in op enkele van deze onderwerpen.

Toelatingsdossiers omvangrijker

Ingrid Becks begon zo'n twintig jaar geleden als beoordelaar bij het Ctgb. Sinds 2019 is ze secretaris/directeur. "Een grote verandering in de afgelopen twintig jaar was de inwerkingtreding van Verordening 1107/2009 en daarmee de introductie van het zonale systeem van beoordeling. Als toelatingsinstanties hebben we er, net als de aanvragers, echt mee moeten leren werken en hebben daarin inmiddels grote stappen gemaakt. We zien nu gelukkig veel minder dubbel werk dan vóór de Verordening. Maar we zijn er nog niet."

Door meer datavereisten en verdere verfijningen, voortkomend uit de Verordening en de Europese guidance documenten, zijn de toelatingsdossiers omvangrijker en complexer geworden. "Dat geeft meer werk voor de aanvragers en de toelatingsinstanties."

Dat laatste heeft tot gevolg dat Europese toelatingsinstanties kampen met een capaciteitsprobleem, waardoor goedkeuringen van werkzame stoffen en toelatingen van middelen vertraging oplopen. "Daarnaast speelt ook de Brexit een rol. Het Verenigd Koninkrijk deed veel Europese beoordelingen. Dat is nu weggefallen en dat gat is nog niet gedicht."

Om de groei van de hoeveelheid werk het hoofd te kunnen bieden, zet het Ctgb al jarenlang in op uitbreiding van de capaciteit. Binnen de EU pleit het Ctgb ervoor om in heel Europa de capaciteit uit te breiden. "De Europese Commissie heeft dit punt ook al geagendeerd."

Hoe kunnen toelatingsaanvragers zelf bijdragen aan een soepel en snel verloop van een aanvraag? "Ten eerste door ons tijdig te informeren welke aanvragen we

wanneer kunnen verwachten", antwoordt Ingrid Becks. "Verder geldt: hoe beter de kwaliteit van het toelatingsdossier, hoe soepeler de aanvraag verloopt. Daarin proberen we als Ctgb de aanvragers zo goed mogelijk te faciliteren. Zo hebben we een accountmanager en een servicedesk."

Nieuwe wetenschappelijke inzichten

In hoeverre en hoe snel gaat het toetsingskader mee met nieuwe wetenschappelijke inzichten? "Ons toelatingsstelsel is robuust", stelt Ingrid Becks. "Het toetsingskader kent strenge criteria voor de beoordeling van risico's voor mens, dier en milieu. Robuust betekent ook dat je het niet zomaar aanpast naar aanleiding van bijvoorbeeld één, al dan niet wetenschappelijk, artikel ergens in de media. Het toetsingskader wordt aangepast als daar voldoende wetenschappelijke onderbouwing voor is."

Stel, er zijn nieuwe, onderbouwde inzichten, die gevolgen hebben voor het toetsingskader. Wanneer worden deze dan toegepast? "Geen enkele werkzame stof is voor de eeuwigheid goedgekeurd. De maximale goedkeuringster-

mijn is 10 of 15 jaar, waarna een herbeoordeling plaatsvindt, op basis van de nieuwste inzichten. Een enkele keer dienen zich tussentijds nieuwe inzichten aan die direct ingrijpen nodig maken. In zo'n geval wordt de reguliere herbeoordeling niet afgewacht."

Op dit moment is er bijvoorbeeld een discussie over de relatie tussen de ziekte van Parkinson en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. "Een verband met de huidige toegelaten stoffen is niet gelegd", zegt Ingrid Becks hierover. "Maar het is niet uitgesloten, en de EU neemt dit dan ook serieus. De EU heeft nu het voornemen om neurodegeneratieve effecten (waaronder Parkinson) in het toetsingskader op te nemen."

Hoe betrouwbaar zijn toelatingsstudies?

Een vraag die wel eens gesteld wordt: hoe betrouwbaar zijn de studies die de toelatingsaanvragers indienen? Zij hebben immers deze studies gefinancierd en stellen zelf de samenvattingen hiervan op.

"De datavereisten voor een toelatingsdossier zijn Europees vastgelegd", antwoordt Ingrid Becks. "Ook gelden er protocollen voor de uitvoering van de aan te leveren onderzoeken. Bovendien moeten deze onderzoeken worden uitgevoerd door gecertificeerde laboratoria, die regelmatig door onafhankelijke instanties worden geauditeerd.

Als Ctgb kijken we niet alleen naar de resultaten van de studies, maar controleren we ook hoe de

resultaten tot stand zijn gekomen en of de geldende protocollen zijn gevolgd."

robuust'

Vergroening en biostimulanten

Gewasbeschermingsbedrijven ontwikkelen steeds meer groene middelen. “Die trend zien wij als toelatingsinstantie ook: er is een duidelijke vergroening van de aanvraagportefeuille. Een aanzienlijk deel van de nieuwe stoffen die het Ctgb beoordeelt, betreft micro-organismen”, zegt Ingrid Becks.

Levert dit extra werk op? “Het vraagt vooral specifieke kennis. Het Ctgb heeft die in huis en heeft sinds enkele jaren een zogeheten Green Team, speciaal voor dit soort middelen.”

Sommige producten, bijvoorbeeld biostimulanten, worden aangeprezen met een al dan niet verborgen gewasbeschermingsclaim. “Dergelijke claims op niet-gewasbeschermingsmiddelen zijn geen goede ontwikkeling”, zegt Ingrid Becks. “Op dit moment wordt er door LNV gewerkt aan de implementatie van de nieuwe Europese meststoffenwetgeving, waar biostimulanten onder gaan vallen. Dat zal meer duidelijkheid geven. Een stof is dan óf een gewasbeschermingsmiddel óf een biostimulant.”

Combinaties van stoffen

Vanuit de politiek en samenleving worden regelmatig zorgen geuit over het gezondheidseffect van combinaties van stoffen. Hoe kijkt het Ctgb hier tegenaan? “De toelatingssystematiek is gericht op de beoordeling van één middel. Een middel bevat één of meerdere werkzame stoffen. Is dat laatste het geval, dan kijken we in de beoordeling altijd naar de effecten van die combinatie. Dat doen we ook als op het etiket wordt geadviseerd om een middel in combinatie met andere middelen toe te passen.”

Maar hoe zit het als er op een voedingsproduct residuen van meerdere middelen aanwezig zijn?

“Daar is op Europees niveau, en ook door het RIVM, onderzoek naar gedaan en een beoordelingsmethodiek voor ontwikkeld. Daarbij is gekeken naar groepen stoffen die effecten hebben op het zenuwstelsel of op de schildklier. Gebleken is dat de combinatie van meerdere middelen geen extra risico voor de gezondheid oplevert. Het gezondheidsrisico wordt vooral bepaald door de hoeveelheid van een enkelvoudige stof en niet door extra effect van de stoffen samen. Overigens gaan het RIVM en Europa nog steeds door met het onderzoek naar combinatietoxicologie.”

Toekomstvisie gewasbescherming 2030

Het Ctgb is één van de partijen die deelnemen aan het Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie gewasbescherming 2030. Wat ziet het Ctgb als haar belangrijkste bijdrage aan het realiseren van de doelen?

“Vanuit de sector kwam de wens om de tarieven voor de vrijstellingen aan te passen. Dat hebben we inmiddels gedaan”, antwoordt Ingrid Becks. “Verder was er de wens om stapeling van middelen op één perceel te voorkomen, in de gevallen dat dit een risico vormt op normoverschrijding in het oppervlaktewater. Dat hebben we ondervangen door de toevoeging van een restrictiezin op het etiket van de betreffende middelen.”

Precisietechnologie is in opkomst. Gaat dit doorwerken in de toelatingsbeoordeling? “Hierover zijn we in gesprek met Nefyto, Artemis en LTO. Door het

gebruik van precisietechnieken kan de hoeveelheid toegepast middel per hectare minder worden. Echter, willen we als Ctgb hiermee rekening houden in het wettelijk gebruiksvoorschrift, dan moeten we wel met een variabele dosering kunnen rekenen. Ook moeten we weten welke eventuele andere gevolgen er zijn er voor de beoordelingsmethodiek. Daar proberen we nu duidelijkheid in te krijgen.” Een andere actie gerelateerd aan het Uitvoeringsprogramma: “Het Ctgb kijkt samen met Nefyto en Artemis naar de ‘groene’ werkzame stoffen en gewasbeschermingsmiddelen die zijn toegelaten in de andere OECD-landen, maar die geen toepassing hebben in de EU. We onderzoeken de mogelijkheden om de dossiers uit die landen te gebruiken voor goedkeuring in Europa, om zo het effectief mid-delenpakket breder te maken.”

Nefyto als gesprekspartner

Is er nog iets wat Ingrid Becks aan de gewasbeschermingsbedrijven wil meegeven? “Het is en blijft belangrijk dat we structureel met elkaar in gesprek zijn. Zeker omdat Nederland een land is dat op veel fronten in de voorhoede zit. Zo had Nederland de Toekomstvisie gewasbescherming 2030 al gelanceerd voordat de Europese Green Deal en de Farm to Fork strategie er waren. Meerdere stakeholders, waaronder Nefyto, hebben daar een actieve

en constructieve rol in gespeeld en doen dat nog. Als Ctgb merken we dat Nefyto en haar deelnemers ook steeds vooruitkijken en zich voortdurend afvragen ‘wat hebben we in de toekomst nodig?’. Dat maakt Nefyto een goede gesprekspartner. Bovendien zijn de Nefyto-bedrijven ‘grote spelers’ met veel slagkracht, die hierdoor een belangrijke rol kunnen vervullen in de verduurzaming en in de realisatie van de Toekomstvisie gewasbescherming 2030.”

Nefyto Bulletin volledig digitaal

De gedrukte uitgave van Nefyto Bulletin houdt op te bestaan. In 2022 verschijnen nog twee gedrukte uitgaven: in april en in juni. Daarna wordt Nefyto Bulletin volledig digitaal, en gecontinueerd in de maandelijkse uitgaven die u inmiddels gewend bent. Heeft u nog geen abonnement op de digitale uitgave? Dan kunt u zich hiervoor eenvoudig aanmelden. Klik hiervoor op ‘Meld u hier aan voor het digitale Nefyto Bulletin’ onderaan de homepage van www.nefyto.nl.

Onderzoek naar azolen en Aspergillus

Vijf Europese agentschappen starten dit jaar een groot wetenschappelijk onderzoek naar de schimmel *Aspergillus fumigatus* en de resistentie van deze schimmel tegen azolen, in andere toepassingen dan als geneesmiddel. Het gaat om een opdracht van de Europese Commissie aan EFSA, ECHA, EMA, ECDC en JRC.

In juli 2024 moet het resultaat van de studie worden opgeleverd.

Azolen zijn een groep stoffen die schimmels bestrijden in veel toepassingen, zoals geneesmiddelen en gewasbeschermingsmiddelen. Al enige tijd wordt vastgesteld dat schimmelinfecties bij mensen met een kwetsbare gezondheid niet meer effectief met azolen kunnen worden behandeld, door resistentie van de schimmel tegen azolen. Steeds meer onderzoek wordt gedaan naar de omstandigheden waaronder de *Aspergillus fumigatus* schimmel resistentie tegen azolen ontwikkelt en hoe deze ontwikkeling kan worden beheerst.

Nederland is voorloper bij het signaleren van deze problematiek. Door het Radboudumc, Wageningen UR, RIVM en CLM zijn diverse onderzoeken uitgevoerd. Op dit moment loopt er een onderzoek naar het gedrag van de schimmel in de bloembollenteelt. Daarbij ligt de focus op het plantaardig restmateriaal dat op afvalhopen wordt gecomposteerd. Nefyto is één van de co-financiers van dit onderzoek. De effectiviteit van de regels die via een protocol door het Ctgb zijn voorgeschreven, wordt daarbij getoetst. Uitkomsten van het onderzoek kunnen worden gebruikt om het protocol aan te passen.

Digitale gebruiksvoorschriften ondersteunen goede naleving

De NVWA publiceerde onlangs de studie ‘Gewasbescherming: Naleefmotieven van wet- en regelgeving bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in open teelten’. Daarin geven boeren en tuinders bijvoorbeeld aan dat de grote hoeveelheden tekst op het wettelijk gebruiksvoorschrift tot onduidelijkheden in de praktijk leiden.

Om de naleving in de praktijk te stimuleren, heeft Nefyto samen met Fytostat recent de gebruiksvoorschriften gedigitaliseerd. Deze voorschriften zijn per middel toegankelijk via de app Agro E-label. De digitale voorschriften zullen in de toekomst ook kunnen worden gebruikt voor nieuwe digitale oplossingen voor telers.

Precisietoepassingen en toelating

Precisietoepassingen van gewasbeschermingsmiddelen kunnen een rol spelen om risico's van gewasbeschermingsmiddelen (verder) terug te dringen. Daarmee bieden deze technieken een mogelijkheid om toelatingen van gewasbeschermingsmiddelen in stand te houden.

Recent heeft Wageningen UR een studie afgerond naar precisietoepassingen van gewasbeschermingsmiddelen. De studie concludeert dat er kansen liggen om stappen te maken in het opnemen van precisietechnieken in de beoordelingsmethodieken voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen. In het kader van het Uitvoeringsprogramma bij de Toekomstvisie gewasbescherming 2030 zijn Nefyto en de Nefyto-bedrijven in gesprek met het Ctgb over hoe deze innovatieve technieken onderdeel kunnen worden van een toelating.

‘Verduurzaming vereist gunstig innovatieklimaat’

NEFYTO NAM DEEL AAN RONDETAfelGESPREK MET KAMERLEDEN

Op 12 januari 2022 hield de Vaste Tweede Kamercommissie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit een rondetafelgesprek over gezonde gewassen en een gezonde bodem. Kamerleden gingen in gesprek met deskundigen, belangenorganisaties en het Ctgb. Nefyto werd vertegenwoordigd door directeur Jan Verschoor. Hij benadrukte onder meer het belang van een gunstig innovatieklimaat ten behoeve van verduurzaming.

Doel van het rondetafelgesprek

In 2030 wil Nederland toonaangevend zijn op het gebied van duurzame gewasbescherming. De concrete doelstellingen staan verwoord in de Toekomstvisie gewasbescherming 2030, met daaraan gekoppeld een Uitvoeringsprogramma. Nefyto is één van de organisaties die zich hieraan hebben verbonden.

De Kamerleden hoopten tijdens het rondetafelgesprek antwoord te krijgen op de vraag wat het nut en de noodzaak is van gewasbeschermingsmiddelen. Ook aan bod kwamen de risico's voor de gezondheid van omwonenden van landbouwpercelen en voor de biodiversiteit, als het gevolg van het gebruik van (chemische) middelen.

‘Samenwerking essentieel’

De Toekomstvisie gewasbescherming 2030 en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma kwamen tijdens het rondetafelgesprek slechts zijdelings aan de orde. Nefyto is één van de ondertekenaars van het Uitvoeringsprogramma. Samen met de overheid, diverse partijen vanuit de land- en tuinbouw, de watersector en milieuorganisaties werkt Nefyto hierin aan het realiseren van deze drie strategische doelen: (1) weerbare plant- en teeltsystemen, (2) nagenoeg zonder emissie en nagenoeg zonder residu, en (3) verbinden landbouw en natuur. “Om deze doelen te halen, is samenwerking via het Uitvoeringsprogramma van de betrokken partijen essentieel”, benadrukte Jan Verschoor.

‘En duurzaamheid én beschikbaarheid’

Jan Verschoor, directeur Nefyto: “Onze bedrijven moeten effectieve middelen ontwikkelen met een steeds duurzamer profiel.”

Jan Verschoor legde uit dat de mensen die werkzaam zijn bij de Nefyto-bedrijven zich iedere dag inzetten voor de ontwikkeling van een breed spectrum aan oplossingen voor telers en voor gezonde gewassen. Die oplossingen omvatten chemische en biologische middelen, biostimulanten, en kennis en technologie die bijdraagt aan een goed gebruik.

Jan Verschoor verwees naar de Toekomstvisie gewasbescherming 2030 en de Europese Farm to Fork strategie. “Het is van belang dat telers over voldoende gewasbeschermingsmiddelen beschikken om gezond en veilig voedsel te kunnen produceren. Deze middelen moeten op een duurzame wijze worden ingezet, conform de uitgangspunten van geïntegreerde gewasbescherming en met zorg voor de omgeving. Het is dus én beschikbaarheid én duurzaamheid.”

Dat brengt ook een opgave mee voor de Nefyto-bedrijven: “Onze bedrijven moeten effectieve middelen ontwikkelen met een steeds duurzamer profiel, zoals biologische middelen, laag-risico middelen en chemische middelen. Ook nemen we het op ons om een gerichte en verantwoorde toepassing te bevorderen, met daarin een belangrijke rol voor precisietechnieken en digitalisering.”

Wat verder opviel

De uitgenodigde sprekers vertegenwoordigden een breed veld aan mensen en organisaties die op de een of andere manier betrokken zijn bij het dossier gewasbescherming. Enkele zaken die tijdens het gesprek opvielen:

■ Aan Jan Verschoor werd de vraag gesteld of de transitie naar een duurzame land- en tuinbouw wellicht te weinig verdienvermogen oplevert voor de gewasbeschermingsbedrijven om nog te willen investeren in innovatie. “Dat beeld herken ik niet”, stelde Jan Verschoor. “Er wordt juist zeer hoog ingezet op de ontwikkeling van nieuwe stoffen en nieuwe middelen.”

■ Diverse vragen van Kamerleden hadden betrekking op de inhoud van het toelatingsbeleid en over wat nu wel en niet wordt meegenomen in een toelatingsbeoordeling. Voor Ingrid Becks, secretaris/directeur van het Ctgb, was dit aanleiding om de Kamerleden aan te bieden binnenkort een technische briefing te organiseren.

■ CDA-Kamerlid Derk Boswijk vroeg Jan Verschoor naar zijn visie op de recente publicatie van een onderzoek door Meten = Weten. Dit burgerinitiatief concludeert in het rapport dat ‘er een deken van landbouwgif over Nederland ligt’. Jan Verschoor antwoordde: “Niet alle bronnen van de gevonden stoffen zijn gewasbeschermingsmiddelen. Verder zien we dat de concentraties van de gevonden stoffen laag zijn. Dat vinden wij op zich een geruststellende gedachte. Maar het is niet aan mij om die conclusie te trekken. We hebben instanties om daar een gevalideerde uitspraak over te doen.”

■ Diverse insprekers vroegen aandacht voor de reikwijdte van de toelatingsprocedure van gewasbeschermingsmiddelen, waarbij hoogleraar neurologie Bas Bloem er voor pleitte om binnen de toelating niet alleen te kijken naar neurodegeneratieve effecten, maar dit uit te breiden met een procedure voor neurotoxische effecten, zoals de ziekte van Parkinson. Ingrid Becks (Ctgb) gaf aan dat dit punt reeds onder de aandacht is gebracht van de Europese autoriteit EFSA.

■ Overschakelen naar biologische land- en tuinbouw kwam tijdens het rondetafelgesprek regelmatig ter sprake als een mogelijke oplossingsrichting voor de verdere verduurzaming. Echter, ook biologische telers hebben gewasbeschermingsmiddelen nodig om ziekten, plagen en onkruiden voldoende effectief te kunnen bestrijden. “Bovendien werkt de biologische landbouw voor een andere markt dan de gangbare landbouw”, legde WUR-onderzoeker Marleen Riemens uit. “De prijzen zijn anders, de acceptatie van het kwaliteitsniveau is anders. We weten verder dat wereldwijd, maar ook in Nederland, de biologische teelt 72 procent van het opbrengstniveau van de gangbare teelt haalt.”

De zwarte bonenluis is een plaaginsect dat schade aanricht in diverse teelten. Hoe weerbaar gewassen ook zijn, een effectieve bestrijding van ziekten en plagen blijft nodig.

Innovatie gebaat bij voorspelbaar toelatingsbeleid

Nefyto hecht veel waarde aan een toelatingsbeleid van gewasbeschermingsmiddelen dat gestoeld is op wetenschap en onafhankelijkheid. Dit geeft Nefyto aan in de vooraf ingediende positionpaper. Op basis van nieuwe wetenschappelijke inzichten worden toetsingskaders steeds geactualiseerd. Dit borgt de effectiviteit en veiligheid van de individuele middelen.

“De ontwikkeling van een nieuw gewasbe-

schermingsmiddel is kostbaar en tijdrovend. Om te kunnen innoveren, hebben de gewasbeschermingsbedrijven daarom een goed investeringsklimaat nodig. Dat betekent: een voorspelbaar toelatingsbeleid, op basis van een onafhankelijke beoordeling en wetenschappelijke data”, aldus Jan Verschoor. Nefyto roept dan ook op om de beoordeling van deskundige instanties, zoals EFSA en het Ctgb, te respecteren.

Meer beoordelingscapaciteit nodig

Om te verduurzamen moeten nieuwe innovatieve middelen zo snel mogelijk toegang krijgen tot de Nederlandse markt, stelt Nefyto. Denk hierbij aan biologische middelen en (biologische en chemische) laag-risico middelen. Gebrek aan beoordelingscapaciteit in Nederland en Europa leidt nu tot grote vertragingen. Het gevolg is dat wettelijke termijnen voor de toelating van de middelen niet worden gehaald. “De innovaties moeten zo snel mogelijk beschikbaar komen voor telers. Alleen dan is een omslag naar duurzame teelt mogelijk. Om dit te realiseren, moet de beoordelingscapaciteit in Nederland en de EU significant worden vergroot”, pleit Jan Verschoor.

COLOFON

NEFYTO BULLETIN 1 | APRIL 2022 | JAARGANG 28 Nefyto Bulletin is een uitgave van Nefyto. Nefyto – Dutch Crop Protection Association – behartigt belangen van bedrijven die chemische & biologische gewasbeschermingsmiddelen ontwikkelen voor de Nederlandse markt. Het bulletin wordt kosteloos toegezonden aan personen en organisaties die op enigerlei wijze betrokken zijn bij gewasbescherming in Nederland. Nefyto Bulletin verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 1800. REDACTIE Nefyto, Hogeweg 16 | Postbus 80523, 2508 GM Den Haag | T (070) 750 31 00 | nefyto@nefyto.nl | www.nefyto.nl | @nefytoNL TEKST EN REALISATIE Fred Meijer Communicatie, Doetinchem ONTWERP EN LAY-OUT Cyril Strijdont Ontwerpburo, Gaanderen FOTOGRAFIE Agrifac, CropLife Europe, Hans Dijkstra, Koninklijke Vereniging Het Comité van Graanhandelaren, Fred Meijer DRUK Drukwerk MAX, Duiven VERSPREIDING Controlled circulation / ISSN 1382-3833 | Afmelden voor het Nefyto Bulletin kan per e-mail: nefyto@nefyto.nl of telefonisch: (070) 750 31 51 | Het Nefyto Bulletin wordt ook digitaal verspreid. Aanmelden: via formulier op website www.nefyto.nl